

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 30. broj

23. srpnja 2026.

cijena 300 Ft

Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj u Drvljancima

FOTO: STIPAN BALATINAC

4. stranica

„Mediji Hrvata izvan Republike Hrvatske”

5. stranica

„Julcsika – Tercsike”

8. i 9. stranica

Forum o narodnostima

14. stranica

Djeci veselje, roditeljima briga

Stiglo je ljeto i time su počeli ljetni praznici. Naravno, djeca su vrlo vesela, no roditelji možda i nisu toliko jer je dijete briga tijekom cijelog ljeta, a na radnim mjestima ne može se dobiti toliko godišnjeg odmora. Nekad su u tim prilikama pri ruci bili stari roditelji, baka i djed, jer se živjelo u višegeneracijskim obiteljima. A i ako nisu živjeli zajedno, bili su u mirovini i preko ljeta čuvali unuke. Danas i žene i muškarci moraju raditi do svoje 65. godine kako bi dobili punu mirovinu. Razlog za produživanje radnog staža razumijem, to su gospodarski razlozi, jer se opadanjem nataliteta smanjio broj radno aktivnih ljudi, ali s tim produženjem mislim da se dodatno smanjila volja za utemeljenjem obitelji među mladima. Kad i baka i djed moraju raditi, nema pomoći ako je dijete bolesno ili ako su zimski, proljetni i ljetni praznici. Tijekom nekoliko desetljeća svijet se mnogo promijenio. Kako bi mladi bili konkurentni na tržištu rada, trebaju više učiti, završiti najmanje srednju školu, ali često i visoko obrazovanje, a nakon što završe, žele započeti svoju karijeru, steći iskustvo na poslu, dalje se razvijati. Uz sve to većina njih smatra da ne može još i odgajati dijete. Danas mnogi od njih rade na više poslova ili nose posao kući kako bi osigurali financijsku stabilnost. Zbog preopterećenosti na poslu osjećaju da ne bi imali energije i za odgoj djece. To nekad nije bio problem jer su stari roditelji u tome pomagali, što je često dobro utjecalo i na psihički razvoj djece. Dok su roditelji zbog puno posla napeti i nestrpljivi, bake i djedovi u mirovini su smireniji, imaju vremena igrati se, pričati, odgajati djecu, i to polako, upravo u tempu djeteta. Inače istraživanja potvrđuju da unuci koji odrastaju uz suosjećajne i bliske djedove i bake imaju znatno manje emotivnih problema i problema u ponašanju. Bake i djedovi obogaćuju djetetov život na jedinstvene načine koje roditelji, zbog svakodnevnih obveza i stresa, ponekad teže postižu. U narodnosnim zajednicama bake i djedovi imaju još veću vrijednost, oni su čuvari obiteljske povijesti, prenose tradicije, običaje, narodnosni jezik, što sve ostaje važno i u odrasloj dobi. Možda bi se moglo razmisliti i o tome u obiteljskoj politici, nuditi izbor. Možda bi među mladima porasla volja za utemeljenjem obitelji kad bi znali da imaju podršku, pa bi porastao natalitet i broj radno aktivnih osoba.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Iako se često kaže da za ideale ginu budale, upravo oni, zajedno sa sustavom ljudskih i moralnih vrijednosti, pokreću prijeko potrebne promjene kad se prekorače granice prihvatljivoga.”

„Sustav ne voli one koji odudaraju. Sustav voli poslušne, ukalupljene, one koji ne talasaju.”

Nadam se da upravo takve rečenice mogu mijenjati sustave koje opisuju. Jer ako nije tako, ne bi bilo ni napretka. Ukalupljeni ljudi uglavnom gledaju isključivo svoje osobne i uske interese. Oni ne promišljaju, nego povlađuju i odobravaju svaku riječ i svaki potez takozvanog vođe, bez obzira na to jesu li oni u skladu s općeprihvaćenim normama.

Jedno je ipak sigurno, a to potvrđuje i moje dosadašnje životno iskustvo: sustav voli poslušnike i nagrađuje ih. Nagrađuje one koji bez pogovora dižu ruke i potvrđuju donesene odluke. No sustavi nisu vječni. Oni nastaju, razvijaju se i nestaju jer život teče, a čovjek unatoč svemu ima ideale. Iako se često kaže da za ideale ginu budale, upravo oni, zajedno sa sustavom ljudskih i moralnih vrijednosti, pokreću prijeko potrebne promjene kad se prekorače granice prihvatljivoga.

Hoće li te promjene nekome donijeti boljitak ili će se samo promijeniti kabanica, pokazat će vrijeme. Pokazat će i kako će se ponašati elite novih sustava te hoće li izbjeći sudbinu svojih prethodnika. Jer i sustavi koji nastaju u demokraciji – a ona je, nažalost, često daleko od svojih teorijskih odrednica – uglavnom postaju hladni i birokratski. Oni koji u njima dobiju položaj ili budu izabrani nakon određenog vremena počnu vjerovati da im taj položaj pripada sam po sebi, kao da je darovan s nebeskih visina. Često se skrivaju iza sustava koji mnogi ne razumiju ili za njega više ne pokazuju interes.

Sustav ne voli sumnju. On teži dogmi, ne propitkuje i ne traži pitanja. A još je veliki filozof davno rekao: „Sumnjam, dakle mislim.”

Živimo u društvu koje posljednjih mjeseci od izabrane državne politike traži propitivanje, zaziva slobodu mišljenja, transparentnost, građanske slobode, nultu toleranciju prema korupciji i slobodu medija.

„Mislim, dakle jesam.” (latinski „Cogito ergo sum.”, francuski „Je pense, donc je suis”) temeljna je postavka filozofije Reného Descartesa i polazišna točka njegove teorije spoznaje, izrečena u četvrtom poglavlju njegova najpoznatijeg djela „Rasprava o metodi”.

Osnovno je načelo Descartesove filozofske metode da treba sumnjati u sve dok se ne dokaže istinitost neke tvrdnje. Jedino u što se ne može sumnjati jest činjenica da subjekt koji sumnja, koji misli, mora postojati. Dakle, budući da mislim, ja jesam.

Sumnja je za Descartesa prvi princip mišljenja. Upravo kroz sumnju čovjek dolazi do sigurne spoznaje vlastitoga postojanja. U povijesti filozofije Descartesova teza „Cogito ergo sum” uglavnom se tumačila na dva načina: kao zaključak kojim se iz svijesti o vlastitom doživljavanju zaključuje da postoji onaj koji doživljava te kao prvi i temeljni sigurni filozofski uvid u kojem se mišljenje istodobno otkriva kao djelovanje i kao oblik postojanja.

Descartes dovodi u pitanje sve što može: osjetila, uvjerenja, pa čak i postojanje vanjskog svijeta. Takva metoda sumnje omogućava mu da odbaci sve nesigurnosti i pronade ono što je apsolutno sigurno. Upravo zato njegova poznata rečenica predstavlja temelj njegove filozofije jer pokazuje da izvor sigurnog znanja nije izvan čovjeka, nego u neporecivoj svijesti o vlastitom postojanju.

Stoga je Goethe bio u pravu kad je rekao da čovjek zna samo ako malo zna, a da sa svakim novim znanjem raste i sumnja.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI glasnik

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

HRVATSKI GLASNIK

Hrvatski dan na
Mađarskom radiju

Dana 12. listopada održan je već tradicionalni Hrvatski dan na Mađarskom radiju. Tradicija je to i vid suradnje koji se već niz godina odvija između Regionalnoga studija Mađarskog radija Pečuh i Uredništva Hrvatskog radija Osijek. Već od ranih jutarnjih sati slušatelji Regionalnoga studija Mađarskog radija Pečuh mogli su i u emisijama na mađarskom jeziku i u emisiji na hrvatskom jeziku, koja traje od 9.00 do 10.30 sati pa nadalje u poslijepodnevnom satima, slušati priloge koji se na zanimljiv način bave temama iz života hrvatske zajednice te prekograničnim vezama dviju regija i dviju država.

Kako nas je obavijestila Milica Klaić Taradija, urednica emisija na hrvatskom jeziku pri Mađarskom radiju, i u nastupajućem razdoblju, u dogovoru s vodstvom Mađarskog radija i Regionalnoga studija Pečuh, planiraju ostvarivati slične projekte.

Novost emisija na hrvatskom jeziku Mađarskog radija jest i skorajše pokretanje takozvane studentske polusatne emisije koju će slušatelji moći pratiti jedanput mjesečno, te nastavljajući uspješne omladinske emisije koju su uređivali i vodili učenici pečuške Hrvatske gimnazije. Omladinska emisija postoji već treću godinu i javlja se sredinom mjeseca (izuzev ljetnih mjeseci), a u njezinu ostvarivanju, uz Milicu Klaić Taradiju, sudjeluju: Mirela Kőszegi, Lila Trubić, Sandra Balatinac i Dijana Mandić, učenice trećeg razreda Hrvatske gimnazije Miroslava Krležu. One same biraju glazbu i teme, goste u studiju.

Ove dvije radijske emisije, omladinska (za gimnazijalce) i studentska, moja su želja da privolim mlade ljude kako bi rado uključili radio, uzeli novine u ruke, te se okušali u svome znanju i razgovoru na hrvatskom jeziku u jednome novom okruženju i na novom zadatku, a istodobno oni nam svojim odabirom glazbe i tema sugeriraju što je ono što danas zanima mlade Hrvate u Mađarskoj, kazala mi je Milica Klaić Taradija.

Branka Pavić Blažetin

Trgadbena povorka u Petrovom Selu

„Volim piti i ljubiti... www.targadba.hu”
„Preša dila, mošt kipi, dida babu hargulji...”

„Jesen stiže, Dunjo moja...” jačimo, ali ne pod oblokom u nekoj noćnoj serenadi, nego na petroviskoj ulici. HKD „Gradišće” je još jednom stalo na vrh organizacije i prvoga vikenda ovoga mjeseca zopet je pozvalo sva seoska društva na veselje vina, mošta, preše i grojza. Traktori, konjska kola, čuvari tradicije iz Rastine, biciklisti, pišači zopet su se na jednu nedilju skupaspravili da bi razveselili stanovništvo Pinčene doline. Pri tancu su se uloge obrnule, dičaci su na najjednostavniji način postali žene prik rublja, a divojke s škrljačom na glavi, u plundru i prsluku su vikale, kako je bilo ispišeno na kola „volim piti i ljubiti”. K tomu su još pismeno dodali u šali i webstranicu s www.targadba.hu. Kazalištarci s

jačkaricama *Ljubičica* ljetos su se dali nositi na platou koji je bio nakinčen grozom, pantljikama i zelenilom, a najpr s hrvatskom zastavom.

U prikolica se je vlikao bazen u kom su se igrali kotrigr Ronilačkoga kluba Pinka, ki su se potom dobro nazimili od hladne oktobarske vode. Ganula se je ovde i prometna linija za školu i čuvarnicu. Od najmladijih do najstarijih svi su se oblikli, maskirali za to otpodne.

Nukajući svoje eberavsko vino i mušt, došli su još jednoč na koli i pišice susjedi ter uniformisti na konji, seniorski tancoši uz glas harmonike, birov sa ženom, kot i gospon s opaticom, a i Bošići iz Narde, ki su i na plakati na znanje dali da njevi rodjaki doseljeni u Petrovo Selo neće ostati prez vina. Za trournom prošecijom na dvoru kulturnoga doma su stale još na raspolaganje različite zabave za dicu, a i večera iz Hogaýeve kuhnje za gladne sudionike.

Uvečer je bilo još šalno naticanje, a sve se okretalo oko grojza i vina, a na balu su nastupili svi petroviski glazbenici.

-Tih-

Foto: Antun Ficko

Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj ove godine u Drvljancima

Na blagdan Presvetog Srca Isusova u petak 12. lipnja u podravskom naselju Drvljanci održano je Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj. Podravski Hrvati tradicionalno hodočaste u podravsko naselje Drvljance kod kapelice sa zvonikom koja je podignuta 1925. godine i posvećena Presvetom Srcu Isusovu. Ove godine bilo je to ujedno XIX. Državno hodočašće Hrvata u organizaciji Hrvatske državne samouprave (HDS) te je okupilo više stotina Hrvata iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj od Bačke do Gradišća i Budimpešte, a i Hrvatske, kako bi se povezali u zajedništvu i jačali u vjerskom i nacionalnom identitetu. Napušteno malo mjesto, kako je to svake godine u Podravini, ponovno je zaživjelo u vjeri, hrvatskoj riječi i nacionalnom identitetu.

Već po tradiciji svetkovina Presvetog Srca Isusova počela je u martinačkoj župnoj crkvi blagoslovom hodočasnika i pješačkim hodočašćem u Drvljance koje je predvodio martinački župnik vlč. Ilija Ćuzdi.

Uslijedilo je misno slavlje na otvorenom oltaru ispred kapelice koje je predvodio župnik Župe Uzvišenja Svetog Križa iz Branjina Vrha vlč. Grga Beer. S njim je služilo deset svećenika iz Podravine i Hrvatske.

Blagdan Presvetog Srca Isusova slavi se u petak nakon blagdana Tijelova, stoga je lipanj mjesec posvećen Presvetom Srcu Isusovu, koje je postalo simbolom uzvišene Kristove ljubavi. Kako je uz ostalo naglasio vlč. Grga Beer na početku misnog slavlja, ona nadilazi granice i povezuje narode, okuplja nas u zajedništvo. „Danas zahvaljujemo Gospodinu za dar vjere koju su naši predci sačuvali kroz naraštaje, za sve ljude koji su ovdje u Mađarskoj i koji čuvaju hrvatski jezik, kulturu i katoličku tradiciju.

Dio vjernika u Drvljancima

Neka ovo naše zajedničko slavlje bude znak povezanosti između Hrvata u domovini i Hrvata koji žive izvan nje. Molimo da nas Srce Isusovo ispuni ljubavlju, međusobnim poštovanjem i snagom da budemo radosni svjedoci Krista u sredinama u kojima živimo”, pozvao je okupljene vjernike vlč. Grga Beer u povodu blagdana Srca Isusova.

Uzvanici na državnom hodočašću

Propovijed na hrvatskom jeziku održao je župnik Župe sv. Ivana Krstitelja u Dardi vlč. Bojan Slaviček, a na mađarskom Grga Beer.

„Možemo se pitati kako je moguće da i danas milijuni ljudi, posebno mladi, tumačaju ulicama gradskih metropola, kako je moguće da milijuni ljudi prodaju svoju dušu, kako je moguće da toliki ljudi zmrze i preziru svoje roditelje, braću i sestre samo zato što im kažu nešto s čime se ne slažu. Kako je moguće da su danas crkve prazne, kako u njima nema djece, mladih, starih, a svi se priznaju, više od milijarde, da su Kristovi, da su kršćani, da su kršteni, da su vjerni? Kako je moguće, dragi brate i sestro, da nam Biblija kaže ‘Stvori Bog čovjeka, muško i žensko stvori na svoju sliku’, a toliki danas tvrde da Boga nema? Kako je moguće da u svakoj zruci sunca i kapi kiše, svakog jutra i večeri, Bog poručuje tebi i meni: ‘Volim te, čovče!’”, upitao se vlč. Bojan Slaviček o današnjem vremenu i modernom čovjeku. Ponudio je odgovor: „Izgubimo tog modernog čovjeka, izgubimo tog čovjeka koji traži negdje sebe u ovome svijetu, u ovome prostoru. Postanimo Čovjek, vratimo se ljudskome,

i onom osnovnome, a to je biti Čovjek. Puno je ljudi u svijetu, a malo je Ljudi. Vratimo se Čovjeku.”

Misno slavlje uljepšao je Pjevački zbor Župe Uzvišenja Svetog Križa iz Branjina Vrha, a svojom nazočnošću uveličali su ga parlamentarni zastupnik Hrvata u Mađarskoj Ivan Guban, predsjednik HDS-a Silvestar Balić, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, načelnica Stari-na Dorisz Szarka Dudás te brojni predsjednici i zastupnici hrvatskih samouprava.

Na kraju mise gostima i hodočascima zahvalio je martinački župnik Ilija Ćuzdi, a okupljenim svećenicima koji su služili misu zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković.

Nakon mise druženje hodočasnika nastavljeno je u Martincima uz zajednički ručak – za uzvanike u Domu kulture, a za ostale vjernike pod velikim šatorom.

Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj ostvareno je uz potporu Fonda „Gábor Bethlen”, županijske hrvatske samouprave i civilnih udruga te hrvatskih i lokalnih samouprava u Podravini.

S. B.

„Mediji Hrvata izvan Republike Hrvatske“

Prvi Tjedan Hrvata izvan Hrvatske, manifestacije čiji je cilj jačanje povezanosti i zajedništva hrvatskoga naroda, održan je od 25. do 31. svibnja u Zagrebu i na području Zagrebačke županije. Trećeg dana Tjedna u Hrvatskoj matici iseljenika održan je okrugli stol „Mediji Hrvata izvan Republike Hrvatske“. Taj susret predstavnika medija iz iseljeničtva, medija hrvatske nacionalne manjine i medija iz Bosne i Hercegovine predstavlja prvi korak Hrvatske matice iseljenika u umrežavanju hrvatskih medija izvan domovine – međusobno, ali i s medijima u Hrvatskoj.

rove. Pozvala je sve profesionalne novinare na korištenje napisa, fotografija i objava Hrvatskog glasnika u cilju jačanja novinarske profesije naspram mreže dezinformacija i nepotpunih informacija koje se danas šire digitalnim prostorom.

Napomenimo kako su kao zainteresirani slušatelji okruglom stolu nazočili predsjednik Hrvatske državne samouprave Silvestar Balić i ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin.

Branka Pavić Blažetin

Na okruglom stolu sudjelovale su ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin i glavna urednica *Hrvatskog glasnika* Branka Pavić Blažetin.

Okupljene su pozdravili državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Zdeslav Milas, dok je okrugli stol moderirala zamjenica ravnatelja Hrvatske matice iseljenika Ivana Rora.

Na okruglom stolu sudjelovali su predstavnici izdavača i glavni urednici medija na hrvatskom jeziku iz cijeloga svijeta – iz Bosne i Hercegovine, daleke Australije i Amerike te europskih zemalja u kojima živi brojno hrvatsko iseljeničtvo kao i predstavnici medija hrvatskih nacionalnih manjina u Europi, primjerice iz Austrije, Srbije, Mađarske i Crne Gore. Svi su oni istaknuli probleme financiranja, nedostatka kadrova i slabe vidljivosti, ali i važnost međusobnog povezivanja i suradnje s hrvatskim institucijama i medijima.

Ravnatelj Hrvatske matice iseljenika Zdeslav Milas poručio je da bez medijske scene dijasporu u Hrvatskoj „ne bismo znali što se događa među Hrvatima diljem svijeta“ te je naglasio važnost strateške suradnje sa svakom medijskom organizacijom hrvatske manjine.

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas istaknuo je pak potrebu povećanja vidljivosti ureda, a upravo mediji, dodao je, imaju ključnu ulogu u tome.

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin istaknula je kako novinari rade u svim dijelovima Mađarske u kojima žive Hrvati te da, uz jedini tjednik Hrvata u Mađarskoj – *Hrvatski glasnik*, imaju i internetski radio (*Radio Croatica*) te televiziju na YouTubeu (*TV Croatica*). Upozorila je da je najveći izazov pronaći ljude za rad u novinarstvu koji poznaju hrvatsku zajednicu i njezine potrebe.

Glavna urednica *Hrvatskog glasnika* Branka Pavić Blažetin istaknula je kako je Hrvatski glasnik javni medij Hrvata u Mađarskoj koji njeguje standardni hrvatski jezik, ali pritom vodi računa o svih osam etničkih skupina Hrvata u Mađarskoj i njihovim dijalektima. Dodala je da su odavno prešli na digitalno izdanje te da su dostupni na mrežnoj stranici *glasnik.croatika.hu* i na Facebook profilu Hrvatski glasnik, gdje svakodnevno objavljuju sadržaj za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj.

Naglasila je kako djeluju po profesionalnim uzusima, objektivno, nepristrano, cjelovito i edukativno njegujući sve novinske žan-

UMREŽAVANJE HRVATSKIH MEDIJA

U okviru Tjedna Hrvata izvan Hrvatske održan je okrugli stol „Mediji Hrvata izvan Republike Hrvatske“, koji je bio i prilika za umrežavanje hrvatskih medija izvan domovine – međusobno, ali i s medijima u Hrvatskoj.

Hrvati izvan domovine imaju svoj prostor i na Hrvatskoj radio-televiziji u sklopu posebnog Programa za Hrvate izvan RH. „Imamo televiziju, radio, mreže, televizijske emisije *Globalna Hrvatska*, *Pogled preko granice – Hrvati u BiH*, *Glas Domovine*, vidljive na svim digitalnim medijima, a program emitiramo na četiri jezika“, kazao je urednik Samostalnog odjela za Hrvate izvan Republike Hrvatske Vladimir Brnardić.

„Hrvatski je uvijek dominantan, imamo politiku da Hrvati uvijek moraju čuti svoj jezik. Naš program nastao je uz suradnju i potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, koji nas već dugi niz godina podupire i financijski. Mi bismo htjeli biti most i povezati Hrvate iz cijelog svijeta, tako da Hrvati u Australiji mogu gledati što rade Hrvati u Njemačkoj i u Americi, da mogu razmjenjivati iskustva i da se mogu umrežavati“, kazao je Brnardić.

I javni servis Hina prije dvije godine pokrenuo je rubriku za Hrvate izvan RH. „Pokrenuli smo još jedan kanal kojim Hina želi doprijeti do Hrvatske, a onda i Hrvata izvan Hrvatske. Danas snimamo prvi Hinin podcast, gošća nam je ministrica kulture, dakle TV podcast bit će još jedan kanal za suradnju i otvorena vrata za pitanja i teme Hrvata izvan RH“, kazao je glavni urednik Hine Serđo Obratov.

Pomak je, kako je kazao, što su najrelevantniji i najčitaniji hrvatski portali počeli, zahvaljujući Hini, objavljivati te sadržaje o Hrvatima izvan RH.

„Naša je namjera da ta rubrika preraste u nešto više, u portal koji će voditi miniredakcija. Sada nemamo redakciju, uz sve obveze koje imamo kao javni servis ovo je nešto što pokušavamo razvijati za cjelokupnu javnost. Sadržaja imamo. Problemi mogu biti organizacijski, financijski, sadržajno ne. Toliko je bogat društveni i politički život Hrvata izvan RH, najmanji je problem popuniti tu rubriku“, kazao je Obratov.

XV. Bunjevački dan u Kačmaru

U organizaciji mjesne hrvatske samouprave u Kačmaru je 6. lipnja priređen već tradicionalni Bunjevački dan. Uz popodnevni kulturni program domaćih izvođača i gostujući Folklorni ansambl „Bilje” iz Hrvatske dan je završen plesačnicom uz Orkestar „Badel” iz Udvara.

U seoskom parku iza načelnikog ureda u središtu naselja okupljene je srdačno pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Kačmara Teza Balažić, a nazočnima se obratila i kačmarska načelnica Anita Piller Lipták.

Kulturni program otvorili su kačmarski vrtićaši hrvatske skupine dječjim igrama, plesovima i pjesmama koje je s njima uvježbala odgojiteljica Marta Srakić Ódor. Hrvatska plesna skupina mjesne osnovne škole izvela je splet bunjevačkih plesova, a pripremila ih učiteljica hrvatskoga jezika Anica Matoš. Uz njih je nastupio i Ženski pjevački zbor Hrvatske samouprave Kačmara pod vodstvom

Folklorni ansambl „Bilje”

Hrvatska plesna skupina kačmarske osnovne škole

Hrvatska plesna skupina kačmarske osnovne škole s učiteljicom Anicom Matoš

Margitke Išpanović s bunjevačkim i hrvatskim narodnim pjesmama. Poseban gost ove godine bio je Folklorni ansambl „Bilje” iz Hrvatske, koji je prikazao koreografije baranjskih šokačkih i bunjevačkih plesova.

Kako nam je uz ostalo kazala predsjednica HS-a Teza Balažić, priredbu pod nazivom „Bunjevački dan” počeli su organizirati još 2011. godine u okviru svibanjskog Dana sela. U okviru višednevnog seoskog dana jedan dan posvećen je bunjevačkim Hrvatima s folklornim programom i balom. Budući da je jedanput izostao zbog pandemije, ove je godine organiziran XV. put. Ove godine ugostili su ansambl iz Bilja iz Hrvatske i njihove predstavnike, zatim pred-

stavnike neslužbenog prijateljskog naselja, obližnjeg Stanišića iz Srbije. S njima već godinama surađuju preko kluba umirovljenika i seoske samouprave, a Hrvatska samouprava Kačmara i pjevački zbor koji djeluje pod okriljem samouprave već je više puta gostovao kod njih.

Već tradicionalno dan je u večernjim satima nastavljen i završen u kulturnom domu bunjevačko-hrvatskim balom, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Badel” iz baranjskog Udvara. Dodajmo kako je priredba ostvarena uz potporu Fonda „Gábor Bethlen”.

S. B.

Foto: Teza Balažić i Anica Matoš (Facebook)

SANTOVO – U Santovu je 20. lipnja ove godine priređena već tradicionalna Fišijada, koja se prvi puta održala u središtu naselja na Trgu Flóriana Alberta. Međunarodno natjecanje za „Bački kup” okupilo je sudionike iz šire regije, a i iz inozemstva. Već po tradiciji pozvane su i ekipe odnosno predstavnici Općine Petrijevci (Hrvatska), Kupusine i Apatina (Srbija) te je to ujedno bio i susret prijateljskih naselja. Hrvatska samouprava Santova s Općinom Petrijevci surađuje od 1996. godine, a suradnja je 2023. godine sklopljena i na razini dviju općina.

MOHAČ – U 13 gostionica sviralo je 13 tamburaških sastava. I danas brojni tamburaški sastavi predstavljaju važan i prepoznatljiv dio bogatog glazbenog života Mohača. Umijeće sviranja tambure u mnogim se obiteljima prenosi s koljena na koljeno. Glazbenici ovog višenacionalnog grada na Dunavu već gotovo stoljeće i pol njeguju tradiciju tamburaške glazbe, a melodije koje izvode uvijek su rado slušali i domaći stanovnici i brojni posjetitelji. Već se godinama u lipnju organizira Mohački tamburaški festival na otvorenoj pozornici Umjetničke škole Lajosa Schneidera u Mohaču. Ovogodišnji, koji je održan 13. lipnja, 19. je po redu. Ove godine nastupili su Sándor Orsós i polaznici Tamburaške škole iz Lančuga, Orkestar „Planina”, József Kovács Vršendaniin i njegov sastav, Tamburaški sastav „Danubia”. Nakon nastupa spomenutih orkestara održana je Plesna večer uz Orkestar „Planina”.

„1100 godina Hrvatskog Kraljevstva – tragovi i odjeci milenijske proslave na istoku Hrvatske“

U Hrvatskom klubu „August Šenoa“ u Pečuhu 28. svibnja otvorena je izložba Muzejske udruge Istočne Hrvatske pod naslovom „1100 godina Hrvatskog Kraljevstva – tragovi i odjeci milenijske proslave na istoku Hrvatske“. Izložba donosi povijesni prikaz i odjeke proslave tisućite obljetnice Hrvatskog Kraljevstva iz 1925. godine.

Muzejska udruga Istočne Hrvatske (MUIH) okuplja 21 muzej i galeriju s područja Slavonije, Baranje i Srijema. MUIH se priključio obilježavanju 1100. obljetnice Hrvatskog Kraljevstva te su za tu prigodu članovi udruge osmislili i ostvarili izložbu koja je svjetlo dana ugledala 5. rujna 2025. godine u Muzeju Slavonije u Osijeku, s kojim je u suradnji i ostvarena izložba. Uz muzejske predmete, arhivsku građu, fotografije, spomenike i novinske izvore iz 21 slavonskog muzeja donosi se povijesni prikaz i odjeci tisućite godišnjice Hrvatskog Kraljevstva koja se obilježavala 1925. godine na području Slavonije.

Nakon što se proteklih mjeseci selila više puta, sad je bila predstavljena i u Hrvatskom klubu „August Šenoa“.

Izložbu su zajednički ostvarili brojni stručnjaci – kustosi, muzejski i knjižničarski savjetnici, arhivisti i znanstvenici iz cijele Slavonije u godini obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. Izložba prikazuje važne trenutke iz hrvatske prošlosti te povijesne, kulturne, društvene i vjerske okolnosti kojima se oblikovao hrvatski identitet isticanjem bogate kulturne baštine – hrvatskog jezika, umjetnosti, arhitekture i duhovnosti.

Okupljenima su se u Hrvatskom klubu obratili voditelj kluba Mišo Šarošac, predsjednica Muzejske udruge Istočne Hrvatske dr. sc. Marina Vinaj, muzejski savjetnik i povjesničar Grgur Marko Ivanković, povjesničar u Hrvatskom institutu za povijest – Podružnici za povijest Slavonije, Srijema i Baranje Ivan Milec. Izložbu je otvorio književni povjesničar dr. sc. Stjepan Blažetin.

Izložba „1100 godina Hrvatskog Kraljevstva – tragovi i odjeci milenijske proslave na istoku Hrvatske“ vrijedan je muzejski projekt koji uz povijesnu rekonstrukciju ra-

svjetljava kako je 1925. godine na području Slavonije i Baranje svečano obilježena tisućita obljetnica krunidbe kralja Tomislava.

Kao službeni vizualni znak odabran je stilizirani reljef Kralj Tomislav. Riječ je o djelu akademskog kipara i arhitekta Frana Cote koje je 1925. godine krasilo nekoliko spomen-obilježja u Hrvatskoj.

Središnji vizual plakata čini akvarel pod nazivom „Krunidba kralja Tomislava“. Autor je tog rada akademski slikar Marijan Trepše, a djelo se čuva u fundusu Muzeja Brodskog Posavlja u Slavonskom Brodu.

Izložba je nakon Muzeja Slavonije u Osijeku krenula na gostovanje diljem slavonskih muzeja, kulturnih i obrazovnih ustanova, ali i izvan Republike Hrvatske. Projekt predstavlja iznimno vrijedan doprinos poznavanju hrvatske kulturne baštine i očuvanju nacionalnog pamćenja.

Branka Pavić Blažetin

Škola u prirodi u Orahovici

Od 4. do 8. svibnja učenici 3. razreda Osnovne škole „Miroslav Krleža“ i njihovi pratitelji boravili su u Orahovici na programu „Škola u prirodi i škola plivanja“. Prema razini plivačkog znanja djeca su bila podijeljena u četiri skupine. Svakoga prijepodneva po skupinama su pohađala obuku plivanja, a zatim učila i uvježbavala hrvatski jezik.

Poslijepodnevni programi bili su vrlo sadržajni. Posjetili su vatrogasce, orahovičko jezero te udrugu koja radi s osobama s posebnim potrebama. Sudjelovali su i na radionici o šumi te upoznali legende Ružice grada. Dvije večeri imali su i noćno kupanje, koje je djeci bilo među najomiljenijim aktivnostima. Organizirana su i druženja, disko večeri i ples.

Nakon završnog testiranja plivanja posjetili su ih vitezovi Ružice grada, pa su učenici mogli isprobati njihovu opremu i odjeću. Posljednjeg dana, na povratku kući, zaustavili su se u Voćinu i posjetili Geo-info centar koji služi za upoznavanje Geoparka Papuk. Centar na zanimljiv i moderan način predstavlja biološku, geološku i kulturno-povijesnu baštinu toga kraja.

Izvor: Hrvatska škola Miroslava Krleže (Facebook)

Narodnosni pjevački susret „Julcsika – Tercsike”

Zbor „Jorgovani” iz Erčina inicirao je i uspostavio godišnji Narodnosni pjevački susret „Julcsika – Tercsike” 2015. godine radi stvaranja tradicije. Ime je izvedeno iz uvodnog stiha *evergreena* s temom povezanom s Erčinom: „Julcsika, Tercsike, dođi sa mnom na kavu u Erčin” koju su skladali Pál Ábrahám i Imre Harmat. To je tematska pjesma za film „Mai lányok”, koji je snimljen 1937. Režirao ga je Béla Gaál, a glavne likove igraju Lia Szepes, Jenő Pataky, István Gyergyai, Lili Berki, Magda Kun, Margit Dajka. Film je snimljen prema romanu Jolána Földesa „Férjhez megyek”.

Nadimci Julcsika i Tercsike tipični su za Erčin jer su domaći Raci tako nazivali djevojke i žene bez obzira na dob.

Pjevački susret svake godine poziva mađarske i hrvatske narodnosne zborove iz cijele zemlje da nastupe i zajedno provedu zabavan dan. Na deveti susret osim ponajprije hrvatskih skupina odazvao se i pokoji mađarski zbor koji odavno njeguje hrvatsko-mađarsku tradicijsku suradnju. Ove godine nastupile su sljedeće skupine.

Plesna skupina „Jabuke”

Tijekom turske okupacije Erčin i okolica bili su depopulirani. Godine 1630. i 1690. naselili su ga katolički južni Slaveni predvođeni franjevcima. Uz velike žrtve izgrađene su dvije crkve, i to 1689. i 1762. godine. Nakon promjene režima 1995. godine osnovan je Klub Rac kako bi se očuvale lokalne vjerske i tradicionalne vrijednosti. Od 2006. godine djeluje Hrvatska samouprava Erčina koja kontinuirano podržava Plesnu skupinu „Zorica”, koju vodi Márkó Szili i koja je osnovana prije gotovo 20 godina, i Zbor „Jorgovani”, koji vodi Tímea Szili Istvánné Viczkó. Zbor pjeva crkvene, lokalne racke i starohrvatske pjesme. Sadašnja Plesna skupina „Jabuke” također pod vodstvom Márka Szilija osnovana je 2022. godine, a njezini članovi dolaze iz Plesne skupine „Zorica” i drugih srpskih i hrvatskih plesnih skupina. Ove godine Jabuke su otplesale koreografiju „Rác búcsú Ercsiben” („Racki oproštaj u Erčinu”).

Zbor „Jorgovani”

Zbor „Jorgovani” izniknuo je iz kontinuiranih plesačnica erčinskih Hrvata u srpnju 2009. Njihov prvi nastup bio je 14. kolovoza 2009. na oproštajnoj zabavi Raca. Zbor od 12 članova sastoji se od erčinskih djevojaka i žena koje su rackog, tj. bunjevačkog, bosanskog, dalmatinskog podrijetla i čiji su se predci naselili u Erčinu i okolici. Od tada su sačuvali svoj jezik, pjesme, plesove, narodne i svete tradicije. Njihov je cilj prikupljati, čuvati i prikazivati drevne, jedinstvene erčinske crkvene i svjetovne pjesme te narodne pjesme na svojim festivalima i događajima. Svojim nastupima žele učiniti lokalni kulturni život šarenijim i bogatijim. Često nastupaju s Plesnom skupinom „Jabuke”. Nekoliko su puta uspješno nastupali i na inozemnim festivalima u Hrvatskoj, Srbiji i Austriji. Posebnu pažnju posvećuju očuvanju stare narodne nošnje erčinskih Raca te nošnje svake godine dopunjavaju i šiju nove. Osim narodnih pjesama poznaju širok raspon vjerskih i crkvenih pjesama, od kojih su većinu naučili iz zbirke Kluba Erčinski Rac, koji je osnovan 1996. godine – od starih arhaičnih sakralnih pjesama do poznatih pjesama današnjih liturgija. Rado sudjeluju na crkvenim i nacionalnim pjevačkim susretima i crkvenim misama. Zbor „Jorgovani” primio je 15. ožujka 2015. „Nagradu za javnu kulturu” od gradske općine Erčin. Voditeljica je zbora Szili Istvánné Tímea Viczkó, a glazbeni korepetitor László Tornyóssy, koji svira harmoniku.

Plesna skupina „Biser”

Plesna skupina „Biser” osnovana je 2016. godine u Dušnoku. Ponosi se s nekoliko koreografija, uključujući slavenske, bunjevačke, šokač-

ke i makedonske plesove. Stalni su izvođači na svim događanjima u Dušnoku, a redovito sudjeluju i u programima Hrvata u Mađarskoj. Posebnu pozornost posvećuju i održavanju kontakta s domovinom – 2016. nastupili su na međunarodnim festivalima folklora u Đakovu, a 2019. u Vinkovcima. Cilj im je što više savladati, prenijeti i predstaviti plesove svih hrvatskih etničkih skupina. Njihov moto dolazi od Józsefa Szávaja: „Na našim ramenima i rukama nije samo vez i ukras, već i povijest i tradicija. Tradicija koja u selima nikada ne znači kame-nje, već niz živih života koji slijede jedan za drugim.” Hrvatska državna samouprava dodijelila je 2020. godine Plesnoj skupini „Biser” iz Dušnoka državnu nagradu za izvanredne aktivnosti na području hrvatske kulture u Mađarskoj. Njihovo najuspješnije događanje bila je tradicionalna svadba u Dušnoku na proslavi rackih Duhova (Rác Pünkösdőn) 2019. godine. Četverosatni program imao je više od 170 sudionika odjevenih u tradicionalne nošnje. Kratka koreografija sastavljena od toga predstavljena je na nekoliko događanja. Skupina je s ovom koreografijom osvojila titulu „Nívó díjas kiemelten minősült együttes” („Nagrada nivoa visokokvalificiranog ansambla”) ove godine. Voditeljica je plesne skupine Éva Tamaskóné.

Ženski zbor „Cselelendi”

Ženski zbor „Cselelendi” postoji više od 30 godina. Gradski narodni zbor osnovan je 1995. godine uz sudjelovanje žena iz lokalnog kluba umirovljenika. Gospođa Józsefné Dobák organizirala je prve probe,

TRENUTAK ZA PJESMU

ŠUME SNIVAJU

*Izlazim u noć. Žaloban. I lutam.
Cesta mi pruža dlanove mrke: gazi!*

*Oblačje prekri plavetnilo neba,
Dok vjetar, skitalac star, za rubom šume drijemaše:
U ruci mu svinut štap.
Za pojasom zataknute svirale.*

*Mrak, pretežak mrak
Liježe na lubanju moju
I razgovara sa mnom kao brat.*

*Iznemogao, pružim se po travi
Te nasloniv uho čujem srce zemlje:
Udara, udara, udara.*

Šume oko mene, u povorkama, snivaju.

Dragutin Tadijanović

režirala nastupe i izgradila koheziju zajednice oko skupine.

Zbor od samog početka redovito nastupa na gradskim događanjima, proslavama te crkvenim i kulturnim događajima. To je zajednica koja čuva tradiciju i vjerno njeguje baštinu mađarskih narodnih pjesama. Uglavnom su izvodili mađarske narodne pjesme, vojne pjesme i ženska zborna djela, često s vlastitim aranžmanima. Józsefné Dobákné vodila je zbor do 2017. godine, a zatim je 2018. godine Tímea Homoki preuzela vodstvo skupine dajući joj sadašnji oblik, ime, novi repertoar. Uključene su mlađe članice te su organizirani programi za obljetnice.

Novo ime odabrano je 2019. godine te je naziv promijenjen u „Ženski zbor Cselefen-di”. Cselefendi znači ‘pričljiva žena, žena koja ogovara’. Članice skupine ne samo da pjevaju nego i stvaraju zajednicu, razgovaraju i aktivno sudjeluju u životu grada. Kao zajednica simbol su lokalnog identiteta.

Muški zbor „Komšije” iz Tukulje

Voditelj Pjevačkog zbora „Komšije” László Tornyošy opisao je sastav ovako: „Okupljamo se već više od 15 godina kako bismo bili dobri komšije, tj. susjedi, i očuvali pjesme i napjeve tukuljskih Raca od zaborava. Redovito nastupamo na Susretima podunavskih Hrvata, pjevačkim susretima i lokalnim događanjima.”

Muški zbor iz Tukulje predstavnik je očuvanja mađarske tradicije te diljem zemlje njeguje i predstavlja bogatu kulturnu baštinu naselja Tukulje, ponajprije južnomađarske i racke, narodne pjesme.

Okosnicu repertoara Muškog zbora čine narodne pjesme, vinske pjesme i vojničke pjesme temeljene na lokalnim tradicijama. Njihov stil izvedbe karakterizira tradicionalno polifono, autentično muško pjevanje i vedar, oslobođen stil izvedbe. Cilj je zbora očuvanje tradicije, a svojim aktivnostima ne samo da zabavljaju nego i aktivno čuvaju i prenose subetničke korijene, što je važan element mađarske kulturne raznolikosti. Redoviti su izvođači na festivalima i kulturnim događajima. Često nastupaju na pozornici s folklornim sastavima (poput folklornog sastava László Halászai ili tamburaških sastava) i drugim lokalnim tradicionalnim skupinama.

Muški zbor „Éppen Dalban”

Muški zbor „Éppen Dalban” osnovan je u siječnju 2019. u Baracski. Doktorica Ottília Kolumban sanjala je o osnivanju zbora i okupljanju lokalnih muškaraca s dobrim glasom koji vole pjevati, čime bi se obogatilo život zajednice. Dirigentica je zbora Bernadett Szijártó, a predsjednik László Debreczeni.

Predstavnici zborova na pozornici

Njihov repertoar uglavnom uključuje vojne pjesme i mađarske narodne pjesme, ali uključuju i crkvene pjesme te narodne i mađarske pjesme. Također uživaju u zajedničkom pjevanju sa ženskim zborom Bello Sonos i Fehér Rózsa Dalkör. Nastupaju na događajima u lokalnim i okolnim naseljima te na proslavama u Vojnom memorijalnom parku u Pákozdu. Njihov je moto „Neka glazba bude za sve!” (Zoltán Kodály).

Harkanjski mješoviti zbor

Harkanjski mješoviti zbor osnovan je 2002. godine. Dvadesetak stalnih članova tijekom godina doselilo se u naselje, a uglavnom su Hrvati iz Podravine, Šokci, Bunjevci, Bošnjaci. Zbor već 20 godina prati orkestar na kulturnim priredbama. Osim izvornih narodnih pjesama njihov repertoar uključuje i prilagođene i novije pjesme. Nastupaju 10–15 puta godišnje i u svojoj sredini i u Hrvatskoj. Redovito sudjeluju na događanjima u dvorcu Harkány kao što su Pozdrav proljeću, Harkanjsko ljeto, Žetveni festival. Osim narodnih pjesama pjevaju i crkvene pjesme. Čuvaju drevno blago svojih baka, štite ga i prenose potomstvu. Sudjeluju u nekoliko crkvenih događanja i misa kao što su koncert Bogojavljenja, hodočašće na Duhove u Máriagyűd, božićna misa, uskrсна svečanost, oproštaj od Srca Isusova, blagoslov

vina i izrada Betlehema. Svake godine organiziraju hodočašće za vjernike nastojeći tako ojačati njihov osjećaj narodnosne pripadnosti. Zbor nastupa u izvornim narodnim nošnjama. Mnogi su donijeli narodne nošnje od kuće, od svojih baka i djedova, a za one koji ih nisu imali izradili su ih uz potporu ili kupili.

Dobili su više priznanja: 2019. godine Hrvatska samouprava Baranjske županije dodijelila je zboru nagradu „Za Hrvate Baranje” kao priznanje za njegov dugogodišnji rad, a 2023. godine Mađarsko-hrvatski savez dodijelio mu je nagradu „Za rad u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj”.

Zbor „Ružice” iz Kalače

Ženski zbor „Ružice” osnovan je 2008. godine na inicijativu Hrvatske samouprave Kalače. Primarni je cilj skupine obrada narodnih i crkvenih pjesama rackih Hrvata koji žive na području Kalače, u Bačinu i Dušnoku. U svoj program vole uključiti i pjesme Hrvata u Mađarskoj i pjesme iz Hrvatske. Pjevaju na kalačkim misama na hrvatskom jeziku, a redovito nastupaju i na hrvatskim događanjima u svojoj županiji i na raznim susretima hrvatskih narodnih zborova. Skupinu vodi Attiláné Róbert Mácsai. Članice su žene podrijetlom iz Dušnoka i Bačina koje žive u Kalači.

Kršul

Bogatstvo...

FOTO: JÓZSEF SZÁVAI

Šokci iz Birjana nekad

HODOČAŠĆE U ĐUD

Ovogodišnje hodočašće u Đud na blagdan Presvetog Trojstva održano je 31. svibnja 2026. godine. Riječ je o hodočašću Pečuške biskupije koje organizira Hrvatska referatura Pečuške biskupije na čijem je čelu sigetski župnik vlč. Gabrijel Barić, dok je suradnica Referature Milica Klaić Taradija.

Ovogodišnje hodočašće neki su vjernici posebno obilježili time što su iz svojih sela i mjesta stanovanja krenuli pješice prema Đudu kako bi stigli na svetu misu na otvorenom koja je počela u deset sati. Prije svete mise, nakon okupljanja vjernika kod kipa Majke Božje, od devet sati molila se krunica, a održan je i minikoncert zbora Kulturne udruge „Karašica” iz Katolja.

Svetu misu na hrvatskom jeziku kod otvorenog oltara predvodio je, sa zborom svećenika Pečuške biskupije, vlč. Nikola Kaurin iz Đakovačko-osječke nadbiskupije. Svetu misu pjevao je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha.

Nakon svete mise slijedila je molitva križnoga puta na đudskoj kalvariji. Vjernici su imali priliku za ispovijed prije, tijekom i nakon svete mise.

Misi tradicionalno nazoče Hrvati iz brojnih naselja u okolici Pečuha koji već stoljećima hodočaste đudskoj Gospi na blagdan Presvetog Trojstva. Đudskoj Gospi hodočaste i Hrvati s druge strane granice iz obližnjih župa u Hrvatskoj, u velikom broju primjerice iz Belog Manastira, Donjeg Miholjca, Osijeka i drugih mjesta. I ove su godine na hodočašću sudjelovali vjernici Hrvati iz sela kao što su Salanta, Katolj, Vršenda, Pečuh, Kukinj, Semelj i drugi. Salančani su u organizaciji Hrvatske samouprave Salante

Poznato marijansko svetište

mogli organizirati pješice do Đuda s polaskom od nijemetske crkve ili organizirano autobusom do Đuda. Hodočasnike je nakon svete mise i molitve križnoga puta ručkom ugostila Hrvatska samouprava Salante.

Tradicionalno su se u povijesti Hrvati u đudskom svetištu okupljali na svetim misama na hrvatskom jeziku i proštenjima na Duhove, blagdan Presvetog Trojstva te na blagdan Velike Gospe.

Svetište Marijađud (Máriagyűd) nalazi se u južnoj Mađarskoj u blizini Šikloša. Đud je bio mjesto hodočašća još u ranom srednjem vijeku. Podno brda i izvora nalazio se kip koji su podigli kršćanski vjernici, a benediktinci su 1006. godine iznad njega podigli kapelicu. Papa Pio VII. proglasio je 31.

svibnja 1805. godine Đud marijanskim svetištem. U samom svetištu mise se služe na mađarskom, hrvatskom i njemačkom jeziku.

Povijesna zanimljivost svetišta povezana je s dvostrukim nestajanjem Gospina kipa, u vrijeme Turaka i reformacije. Prema predaji kip se sam vratio u crkvu. U Đudu se, osim Gospina kipa, štuje i sveti zdenac.

Dekretom pape Benedikta XVI. 2008. godine đudska crkva i svetište uzdignuti su na razinu male bazilike.

Prvi pisani spomen imena Đud datira iz 1290. godine. Sadašnji milosni kip Majke Božje dar je pečuškog biskupa Vilimosa Nesselrode iz 1713. godine. Okolica svetišta iznimno je lijepa i uređena.

Branka Pavić Blažetin

Usavršavanja pjevača hrvatskih narodnih pjesama u Baranjskoj županiji

Uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Udruga „Naši ljudi” ostvaruje program usavršavanja pjevača hrvatskih narodnih pjesama u Baranjskoj županiji. Usavršavanje se ostvaruje u suradnji s Hrvatskom samoupravom Vršende, rekla je za Hrvatski glasnik predsjednica samouprave Marijana Balatinac. Program vodi glazbena pedagoginja Aleksandra Čeliković Cvidrak iz Belišća.

Riječ je o projektu odobrenom 2025. godine koji se provodi tijekom ove godine. Prvi susret održan je 16. svibnja, a drugi 30. svibnja u Vršendi na zadovoljstvo svih sudionika. U Vršendi su osigurani svi potrebni uvjeti za usavršavanje – sintetizator, fotokopirni aparat te prostor pogodan za rad i organizaciju prehrane sudionika.

Predviđena su još tri susreta: 4. srpnja, 3. kolovoza i 16. kolovoza. Planira se i nastup sudionika usavršavanja u suradnji s Hrvat-

skom referaturom Pečuške biskupije u sklopu Županijskog hrvatskog hodočašća koje će biti održano u Mohaču. Sudionici zato uvijek bave i narodne i crkvene pjesme.

Planirano je i jedno usavršavanje u Republici Hrvatskoj, u mjestu Gajić, u suradnji s tamošnjom Udrugom „Martinovo brdo”. Razmišlja se i o kontinuiranom nastavku programa te o mogućnostima osiguravanja redovitog dolaska glazbene pedagoginje Aleksandre Čeliković Cvidrak. Na

usavršavanju se može sudjelovati na poziv organizatora.

Aleksandra Čeliković Cvidrak već niz godina uspješno surađuje s Hrvatskom samoupravom Vršende i Udrugom „Naši ljudi”. Na prvom ovogodišnjem susretu okupilo se pedesetak pjevača, dok ih je na drugom bilo nešto manje, no organizatori su zadovoljni odazivom. Svaki put vježba se tri do četiri sata, a nakon toga slijedi neformalno druženje sudionika.

Branka Pavić Blažetin

Suradnja Čeprega i Pakraca

U sklopu festivala „Uz Répce“, koji organizira Osnovna umjetnička škola „Gusztáv Budaker“ iz Čeprega, nastupili su i učenici prijateljske Osnovne glazbene škole iz Pakraca. Prijateljstvo dviju škola traje već godinama, a u njegovu unapređivanju veliku ulogu ima i Hrvatska samouprava Čeprega na čelu s predsjednicom Marijom Kraly.

Hrvatska samouprava Čeprega njeguje prijateljsku suradnju s Društvom Mađara u Pakracu, a upravo zahvaljujući toj suradnji dvije škole uspješno surađuju i ostvaruju nastupe i u Čepregu i u Pakracu.

Tako su učenici iz Pakraca 23. travnja nastupili na spomenutom festivalu s učenicima glazbenih škola iz Čeprega, Búka i Lövöa (Livira). Na zajedničkom koncertu dviju škola nastupili su vokalni sastav „Aoidé“, Lena Jirasek na flauti i Nikolina Rogić na harmonici kao duo te solistice Aria Manavski na flauti, Gabrijela Savi na klaviru i Lena Jirasek na flauti.

U Prisiki

Njihov boravak obogaćen je i posjetom okolnim hrvatskim naseljima. U pratnji predsjednice Hrvatske samouprave Čeprega Marije Kraly posjetili su Zbirku sakralne umjetnosti Hrvata u Prisiki, gdje su ih kroz zbirku proveli djelatnici ustanove, među njima i stručna suradnica Mirjana Steiner. Posjetili su i Pajngrt, gdje ih je srdačno dočekao načelnik Vince Hergović.

Na oba mjesta učenici su imali priliku upoznati sela te materijalnu i kulturnu

baštinu gradišćanskih Hrvata te njihovu prošlost i sadašnjost.

Uzvratni posjet uslijedio je od 22. do 24. svibnja, kad su učenici čepreške glazbene škole nastupili na Danu Mađara u Pakracu. Svojim izvedbama na udaraljkama pokazali su glazbeno znanje, unijeli vedrinu i drukčiji glazbeni izričaj te oduševili publiku.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Effort-Photo

Nastup u Čepregu

III. Smotra narodnih plesova i narodne glazbe narodnosnih osnovnih škola

U Fertőrákosu je 9. lipnja održana III. Smotra narodnih plesova i narodne glazbe narodnosnih osnovnih škola. Na smotri je sudjelovala i Osnovna škola i čuvarnica Mihovila Nakovića iz Koljnofa. Učenici su uz pomoć članova Folklorne skupine Koljnof predstavili dio bogate kulturne baštine svojega kraja.

Domaćin tog trećeg susreta, koji se kao i prethodna dva održao pod geslom „Tulipan je procvjetao“, bila je Osnovna i Umjetnička škola iz Fertőrákosa.

Osim spomenutih na susretu su sudjelovali i Osnovna škola „Mihály Váci“ iz Agfalve, Njemačka narodnosna osnovna škola u Šopronu, Brass Brothers Sopron te Folklorni ansambl „Testvériség“ iz Šoprona.

Foto: Mihály Udvardy

KÖRMEND – „Židanske zvijezdice“ plasirale se u sljedeći krug

Na natjecanju TehetségPaletta, održanom 6. lipnja u Körmendu, u daljnji krug u kategoriji izvedbenih umjetnosti plasirao se omladinski glazbeni sastav „Židanske zvijezdice“ iz Hrvatskog Židana. Time su stekli pravo predstavljati Željeznu županiju na dvodnevnom festivalu Karpatske kotline koji će se u listopadu održati u Kecs-kemétu.

Foto: Židanske zvijezdice (Facebook) / vaol.hu (Tamás Makrai)

OŠ Koljnof na razmjeni u Hrvatskoj

12 školarov i školaric Osnovne škole Mihovil Naković u Koljnofu je od 4. do 7. svibnja tajedan bilo u Božjakovini u Hrvatskoj. Oni kot i 12 mladih osnovne škole iz Kiseljaka u Bosni i Hercegovini pohodili su hrvatsku osnovnu školu „Stjepan Radić“ u Božjakovini.

Općine Koljnof i Kiseljak su 2011. ljeta potpisali povelju o suradnji. 2016. ljeta su to činile i škole ovih općin. 2018. ljeta im se je priključila škola iz Božjakovine iz Hrvatske.

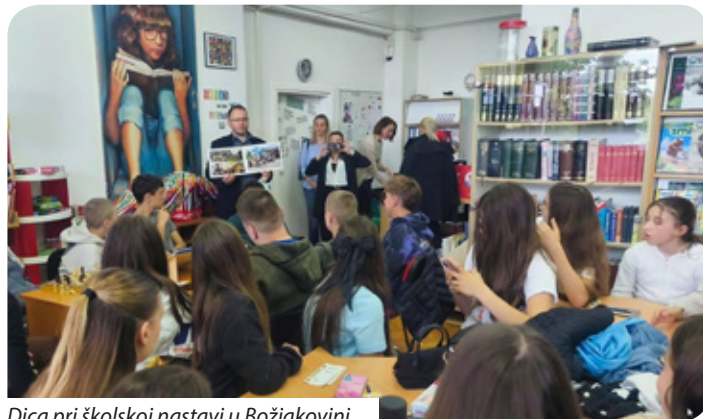
Trilateralnu suradnju gaju jur ljeta dugo i svako ljeta u drugoj zemlji. Cilj projekta je, da dica s jedne strani sačuvaju svoje tradicije, hrvatski jezik i identitet, a uza to da budu tolerantnija prema drugim zemljama, narodom i običajima. Ovim boravkom da dica dostaju pozitivne utiske u vezi s hrvatskim jezikom, upoznaju druge ljude i druge krajeve, je naglasila direktorica osnovne škole Mihovil Naković u Koljnofu, Agnija Sarközi.

Agnija Sarközi (1. s lijeve strane) s kolegama pri razmjeni škola u Božjakovini

Pokidob su dica ovih trih škola tokom boravka stalno apsolvirala skupni program, je broj dice iz svake škole bio ograničen na 12. Uvjet za sudjelovanje pri razmjeni je bio, da dica ipak malo govore hrvatski, da bi i svoje strane kasnije doma mogla primiti dica prijateljskih škola.

Prvi dan su bili u Zagrebu i po razgledavanju grada pohodili zoološki vrti i prirodnoznanstveni muzej. Školarice i školarci iz Koljnofa i Kiseljaka su svaki dan sudjelivali s domaćini pri školskoj nastavi. Dica su boravila kod obitelji, ke su im isto priredile bogat program. Tako su skupa pekli kolače, igrali društvene igre i bili na kratkom izletu.

Dica pri školskoj nastavi u Božjakovini

Školarice i školarci iz Koljnofa u Prirodoslovnom muzeju u Zagrebu

Pohodili su i neka regionalna poduzeća i upoznali gospodarstveno djelovanje, imali su različite izlete i aktivnosti u okolini. Putovanje je duralo od pandiljka do četvrtka. Školarci i školarice su bili u starosti od 12 do 14 ljet i pohađaju 6. do 8. razred. Direktorica kot i dvi učiteljice iz Koljnofa su pratile dica. Dica da su bila jako oduševljena, je rekla Sarközi. K ljetu čedu u maju pohoditi partnersku školu u Kiseljaku u Bosni i Hercegovini.

Preuzeto: orf.at

KOMLOV / KOTLINA – Počeo projekt „Okusi pograničja“ („Border Flavors“)

Dana 1. lipnja 2026. godine službeno je počeo hrvatsko-mađarski projekt suradnje „Border Flavors“ („Okusi pograničja“). Inicijativa koja se provodi uz potporu Programa Interreg VI-A Mađarska – Hrvatska ima kao cilj jačanje veza između zajednica u pograničnom području, potporu lokalnim proizvođačima te promicanje tradicionalnih i zdravih lokalnih proizvoda.

Vodeći je partner projekta Grad Komló, dok je hrvatski partner Udruga „Vrata prema Europi“ iz Kotine. Partneri zajednički rade na unapređenju kulturne, društvene i gospodarske suradnje u regiji.

Cilj je dvanaestomjesečnog projekta jačanje suradnje među pograničnim zajednicama, pružanje potpore lokalnim proizvo-

đačima te promicanje tradicionalnih i zdravih lokalnih proizvoda. Projekt doprinosi razvoju kulturnih veza, poticanju lokalnog gospodarstva i jačanju prekogranične suradnje.

U okviru projekta provest će se niz zajedničkih aktivnosti uključujući početnu i završnu konferenciju, stručne radionice, prekograničnu tržnicu lokalnih proizvođača, festival tradicionalnih jela i lokalnih proizvoda te različita društvena i gastronomska događanja. Sudionici će imati priliku upoznati kulturnu baštinu, tradiciju i lokalne proizvode susjedne zemlje, a istodobno će se stvarati novi oblici suradnje između zajednica s objiju strana granice.

Branka Pavić Blažetin

LJETO MOŽE BITI ZABAVNO I BEZ LJETOVANJA

Ljeto je godišnje doba u kojem najčešće odlazimo na izlete i ljetovanja. Međutim, ne može se svakoga ljeta putovati, no to nije tragedija jer ljeto može biti zabavno i kod kuće. Ako nemate baš ideju kako, možda ćete u sljedećim idejama pronaći nešto za sebe.

SADNJA ZAČINSKOG BILJA

Uprljajte ručice i iskoristite stare staklenke, limenke ili bilo koju drugu papirnatu ili plastičnu ambalažu za sadnju bosiljka, metvice, matičnjaka, ružmarina ili timijana. Osim što će zamirisati cijeli vrt, balkon ili terasu, svojom aromom obogatit će sva ljetna jela.

KAMPIRANJE U VRTU

To će ujedno biti i idealna prilika za promatranje zvijezda. Rasprostrite nekoliko deka na travu i promatrajte zvijezde.

BERBA VOĆA I POVRĆA

Ako imate vlastiti vrt, pomozite roditeljima brati ljetne plodove.
Nema ukusnijeg voća od onoga koje sami uberemo.

RANOJUTARNJA ILI KASNONOČNA ŠETNJA

Odmah nakon buđenja, prije ljetne žege, odite u laganu šetnju ili vožnju biciklom. Dobra je ideja i šetnja u pidžami neposredno prije odlaska na spavanje.

VREMENSKA KAPSULA

S prijateljima napišite na čemu ste zahvalni te odaberite neki predmet koji ćete spremati u „vremensku kapsulu“. Nakon što ste to učinili, pohranite vremensku kapsulu na mjesto koje zajednički odaberete, a zatim odredite datum kad ćete vremensku kapsulu moći otvoriti.

PIKNIK U PRIRODI

Upakirajte u veliku košaru omiljene sendviče, svježe voće, povrtnu štapiće i domaći ledeni čaj. Ponesite dečicu, loptu, frizbi i ostale rekvizite pa se zaputite na obiteljski piknik u obližnji park, na jezero ili uz rijeku.

UKRASITE KAMENČICE

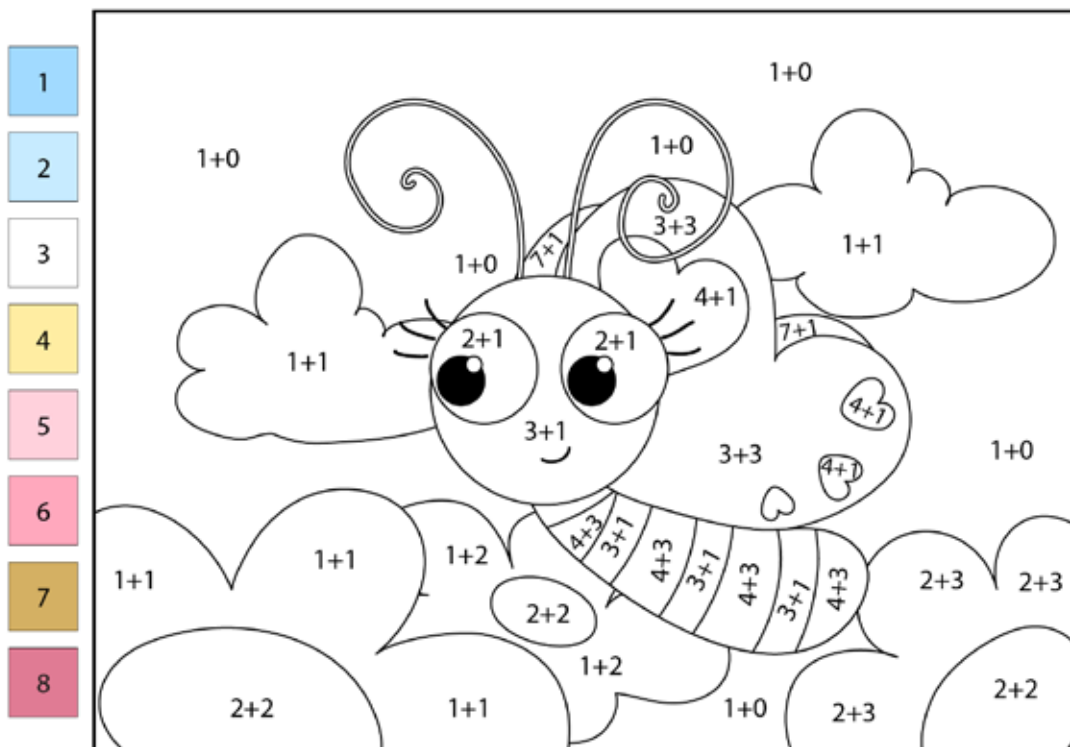
Odlazak na jezero ili plažu vrlo često završi sakupljanjem kamenčića. Dajte mašti na volju i bojenjem pretvorite te nezaobilazne suvenire u voće, povrće, bubamare, leptire, cvijeće koje će krasiti vrt, poslužiti za igru ili kao poklon članovima obitelji.

POSJET OBLIŽNJEM GRADU

Ljetno vrijeme prepuno je različitih koncerata, gastronomskih festivala i ostalih zanimljivih događanja na otvorenom. Provjerite lokalnu ponudu ljetnih događanja i posjetite obližnji grad u kojemu niste dugo bili.

Ljetne razbibrige

Zbroji brojeve pa prema konačnom zbroju i zadanim bojama oboji sliku!

Forum o narodnostima u Velikoj Kaniži

U organizaciji Hrvatske samouprave Velike Kaniže u Gradskom uredu Velike Kaniže 18. lipnja održan je Forum o narodnostima, posebice o ulozi i važnosti pomurske hrvatske zajednice. Na početku samog Foruma okupljenima se u ime organizatora obratila predsjednica Hrvatske samouprave Velike Kaniže Marija Vargović, a u ulozi domaćina gradonačelnik Velike Kaniže Jácint Horváth. Sudionici foruma – među kojima su bili najviši dužnosnici Hrvata u Mađarskoj: glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Ivan Guga i predsjednik Hrvatske državne samouprave dr. Silvestar Balić odnosno parlamentarni zastupnik Csaba Lovkó – podjednako su izrazili važnost suradnje za dobrobit hrvatske zajednice i žitelja regije.

U Mađarskoj je zbog parlamentarnih izbora došlo do promjena u obnašanju dužnosti – i u hrvatskoj zajednici izabran je novi glasnogovornik u Narodnosnom odboru parlamenta, novi predsjednik Hrvatske državne samouprave te novi parlamentarni zastupnik za pomorsku regiju. Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Velike Kaniže, smatrala je važnim da novi dužnosnici sjednu za isti stol s predstavnicima kaniške hrvatske zajednice kako bi se bolje upoznali i razgovarali o raznim pitanjima važnim za hrvatsku zajednicu. Gradonačelnik Velike Kaniže Jácint Horváth bio je otvoren za susret i razgovor jer u gradu i regiji živi više tisuća pripadnika hrvatske narodnosti.

„Nama Hrvatima važno je da živimo i radimo u ozračju u kojem je manje napetosti. Važno je da dobro surađujemo s partnerima. U partnerstvu je uvijek lakše raditi, a lakše je raditi i na očuvanju nacionalnog identiteta. Današnji forum organizirali smo da se međusobno upoznamo i da razgovaramo o našim planovima za koje molimo pomoć nadležnih. Naravno, i mi ćemo biti na raspolaganju kad je potrebno“, rekla je za naš tjednik predsjednica Marija Vargović.

Parlamentarni zastupnik Csaba Lovkó zahvalio je na organizaciji i naglasio da je ponosan na svoje hrvatsko podrijetlo. To je

izrazio i davanjem prisega na hrvatskom jeziku u parlamentu. Veseli se suradnji s hrvatskom zajednicom i smatra važnim kontinuirani dijalog jer su mu važna nastojanja zajednice.

Novoizabrani predsjednik HDS-a dr. Silvestar Balić izrazio je nadu za daljnju suradnju s pomorskim Hrvatima te je skrenuo pozornost na razne HDS-ove projekte, programe i institucije. Među ostalim spomenuo je Biciklijadu CroTour, koja će se ove godine održati upravo u Pomurju. Smatra da ti programi obogaćuju ponudu programa u regiji.

Bivši predsjednik HDS-a Ivan Guga, a danas glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj, smatrao je hvalevrijednom inicijativu organiziranja foruma. „Odlična je ideja forum jer je puno promjena. Dobro je upoznati zastupnike koji odlučuju o našoj budućnosti u parlamentu i da njima predstavimo hrvatsku zajednicu – i lokalnu, ali i cjelokupnu zajednicu. Posebno mi je drago da je zastupnik g. Csaba Lovkó ponosan na svoje

Sudionici foruma

hrvatsko podrijetlo, a drago mi je da su još dvije zastupnice u parlamentu hrvatskog podrijetla. S njima sam u kontaktu i vjerujem da ćemo moći računati na njih. Drago mi je i da Grad Kaniža nadalje daje podršku ovdašnjoj hrvatskoj zajednici i vjerujem da će suradnja biti još bolja“, rekao je glasnogovornik Guga te dodao kako hrvatska zajednica ubuduće mora biti proaktivna i inicirati stvari koje su za nju važne. Zbog toga su važni takvi i slični dijalozi. Prema njegovim informacijama pripremaju forum i u drugim hrvatskim regijama, a on kao glasnogovornik redovito će posjećivati hrvatske regije i nuditi svoju pomoć u narodnosnim pitanjima.

Beta

BUDIMPEŠTA – Hrvati sudjelovali na Festivalu BÁRKA

Dana 13. lipnja održan je Festival BÁRKA u organizaciji samouprave Novog Budima (XI. okrug) na kojem su se predstavile narodne zajednice koje žive i djeluju u toj gradskoj četvrti.

U XI. okrugu djeluje i Hrvatska samouprava XI. okruga, koja se pobrinula da na festivalu budu zastupljeni i Hrvati. Događanju su među ostalima nazočili dopredsjednica Hrvatske samouprave XI. okruga Ildikó Vidák te predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić. U hrvatskom programu nastupili su Krunoslav Agatić Kićo i Orkestar „Zora“ iz Tovarnika.

Festival narodnosti BÁRKA, održan uz jezero Feneketlen, i ove je godine posjetiteljima ponudio bogat kulturni, folklorni i gastronomski program. Novi Budim (Újbuda) jedini je gradski okrug

u kojem živi i aktivno djeluje čak 13 narodnosnih zajednica, zbog čega proslava narodnosti ondje ima dugu tradiciju.

Ovogodišnji festival ponovno je poveo posjetitelje na posebno putovanje kroz glazbu, plesove, okuse i običaje različitih naroda. Predstavljene su kulture bugarske, romske, grčke, hrvatske, poljske, njemačke, armenske, rumunjske, rusinske, srpske, slovačke, slovenske i ukrajinske zajednice.

Uz tradicionalnu i suvremenu glazbu posjetitelji su mogli uživati u plesnim radionicama, dječjim programima, rukotvorinama te večernjim koncertima. Posebno mjesto zauzimala je gastronomija. Posjetitelji su mogli kušati boršč, knedle na pari, grčke specijalitete, armenske slastice, bugarske delicije i različite vrste savijača upoznajući bogatstvo narodnosnih kultura i uz njihove kulinarske tradicije.

Generacija SHG 1982. – 1986.

Razredni susret nakon četrdeset godina

Četrdeset godina nakon mature bivši učenici bivše Srpsko-hrvatske (Hrvatsko-srpske) gimnazije na Trgu ruža ponovno su se okupili na razrednom susretu te u budimpeštanskoj gostionici „Csevapivo“ oživjeli uspomene na školske dane, profesore, nestašluke i prijateljstva koja su odoljela vremenu.

Generacija koja je pohađala gimnaziju od 1982. do 1986. godine danas je rasuta diljem regije i Europe, no susret je pokazao da su veze iz mladosti ostale snažne. Za zajedničkim stolom susrele su se životne priče različitih sudbina i zanimanja: netko je postao uspješan bankar, nečiji sin danas je jedan od vodećih glumaca u Mađarskoj, među bivšim učenicima ima i glavnih urednika novina, direktora hotela na jadranskoj obali, profesionalnih lovaca, ali i onih koji već desetljećima žive i rade u inozemstvu, od Srbije do Belgije. Neki su u međuvremenu postali bake i djedovi.

Gimnaziju su u generaciji 1982. – 1986. pohađali: Ladislav Ark, Agneš Šićarević, Ladislav Romac, Marija Subotin, Đuro Vučković, Zorica Jurković, Stevan Silović, Enikő Nárai, Tomislav Mujić, Eva Šercer, Radovan Jelašić, Stipan Velin, Jelica Šošić, Marija Mandić, Živko Blažev, Atila Dudaš, Ildikó Horvat, Milan Stepanov, Dubravka Krekić, Marta Srakić i Árpád Béri.

Uz smijeh, stare fotografije i neizbježno prisjećanje na mladenačke dogodovštine večer je protekla u toploj i prijateljskoj atmosferi. Mnogi su se složili da su, unatoč vremenu koje je prošlo i različitim životnim putovima, barem na jednu večer ponovno

postali ista ona generacija iz školskih hodnika nekadašnje Srpsko-hrvatske gimnazije.

M. S. / SNN

MOHAČ – Posjet prijateljskom vrtiću u Belom Manastiru

Zahvaljujući potpori Hrvatske samouprave Mohača učenici i odgojitelji iz mohačkog vrtića Eötvös, u kojem se provodi i narodnosni odgoj na hrvatskom jeziku, 11. lipnja posjetili su prijatelje u Belom Manastiru.

Mohački predškolci, koji se ovih dana oprašaju od vrtića, posjetili su Dječji vrtić Cvrčak. I ovoga puta dočekani su vrlo srdačno. Mališani iz Mohača upoznali su djecu iz skupine Pčelice te su tijekom prijepodneva zajedno sudjelovali u igrama i druženju.

Jezične prepreke lako su svladali, a sklopljena su i nova prijateljstva. Zahvaljujući višegodišnjim susretima i odgojitelji ponovno su stekli nova iskustva te upoznali zanimljive odgojne metode koje će moći primijeniti u svojem daljnjem radu.

KUKINJ – Udruga kukinjskih Hrvata u suradnji s Mjesnom samoupravom Kukinja i Hrvatskom samoupravom Kukinja organizirala je za svoje članove i pomaže dvodnevni izlet na Plitvička jezera 23. i 24. svibnja. Sudionici puta uživali su u ljepotama jednog od najpoznatijih nacionalnih parkova u Hrvatskoj te u druženju i sadržajno provedenom vremenu.

XVIII. Državna kulturna turneja

U organizaciji Hrvatske državne samouprave i Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj 13. lipnja 2026. u mjesnom Domu kulture u Erčinu održan je drugi dio XVIII. Državne kulturne turneje. Prvi dio održan je 18. travnja u Dušnoku.

U isto vrijeme u organizaciji Hrvatske samouprave Erčina, koja slavi 20. godišnjicu djelovanja, održan je IX. Narodnosni pjevački susret „Julcsika – Tercsike“.

Nakon uvodnih govora svojim plesnim, pjevačkim i sviračkim nastupima predstavili su se Zbor „Jorgovani“ i Plesna skupina „Jabuke“ iz Erčina, Muški zbor „Komšije“ iz Tukulje, Plesna skupina „Biser“ iz Dušnoka, Ženski zbor „Ružice“ iz Kalače, Ženski zbor „Cselefendi“ iz Bate, Muški zbor „Éppen Dalban“ iz Baracske te Mješoviti zbor iz Harkanja.

Cilj je turneje, kao i susreta zborova, uz tradiciju, pjesmu i ples ujediniti hrvatske KUD-ove iz različitih regija Mađarske i time učvrstiti hrvatski identitet.

Mješoviti zbor iz Harkanja

Plesna skupina „Biser“ iz Dušnoka

Plesna skupina „Jabuke“ iz Erčina

Predsjednik HDS-a Silvestar Balić

Ženski zbor „Ružice“ iz Kalače

Muški zbor „Komšije“ iz Tukulje

Događanju su među ostalima nazočili parlamentarni zastupnik Hrvata u Mađarskoj Ivan Guban, predsjednik HDS-a Silvestar Balić, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić, ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Kršul